MAANDBLAD
van de vakbond
leerkrachten aruba

u.l.a. 84,4% georganiseerd

onbekend aruba

wetenschap, samenleving en rassewaan

5e JAARGANG
JANUARI 1974 1

vorm

nieuwjaarsartikel van de voorzitter

emmaschool

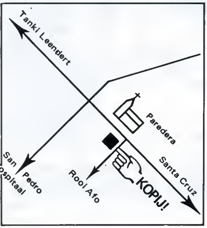
5e jaargang

vorm no. 1

januari 1974

redactie:
redactie:
j. jutten, g. j. kolmus, mej. e. polak, f. bayens
redactieadres:
paradera 82
financiële leiding:
bank: a.b.n., banknr. v. 62583
t.n.v. "vorm"
layout:
r. en j. de graaff
tekeningen:
j. g. m. strick
drukkerij:
v.a.d. (offset)
abonnementen (op aruba alleen voor buiten het onderwijs): f. 15,— per jaar

hoofdbestuur vla:
voorzitter:
p. e. croes, emmastraat 40, tel. 1790
secretaris:
c. betram
penningmeester:
j. van dijk, p.o.b. 517
leden:
j. j. n. kuiper, v.w.o./h.a.v.o.
mevr. c. norder, mavo en pub. rel.
f. bayens, n.n.
mej. t. pengel, b.b.o.
h. oplaat, b.o.
mej. m. pieters, v.o.
bestuursadres:
p.o.b. 582, oranjestad
vergaderplaats:
commercial building, wilhelminastr. 40, tel. 4219. vla-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen.
rechtskundig advies:
u kunt zich wenden tot de heren:
k. norder, spaans lagoenweg 15, tel. 7191
en j. klein, brazil 23, tel. 7255

Overpeinzingen
aan het begin
van een nieuw
verenigingsjaar

Wederom staan wij aan het begin van een nieuw verenigingsjaar en traditiegetrouw hier dan een stuk van de voorzitter. Wij staan tevens aan het begin van de 5e jaargang van ons blad, voorwaar een goede prestatie, hoewel dit een vanzelfsprekendheid hoort te zijn wanneer het om een groep onderwijsmensen gaat. Vermeldenswaard is zeker het feit, dat wij met het decembernummer het eerste jaar van de Jutten-periode hebben afgesloten; een periode waarin hij en zijn staf Vorm een nieuw gezicht hebben gegeven. Persoonlijk juich ik deze veranderingen ten zeerste toe, en wil in het bijzonder bij deze uiting geven aan mijn voldoening over het feit, dat er collega's zijn die met veranderingen durven te komen, die de ons tot dan toe overbekende structuren geheel anders maken. Het zou van zeer hoge dunk getuigen te veronderstellen, dat deze mening die van de 658 leden is. Het hoofdbestuur heeft de redactie altijd de vrijheid gegeven om, binnen bepaalde grenzen, te experimenteren, zowel met de vorm als met de inhoud, het bewijs is dit nummer van Vorm.
Het lijkt afgezaagd, terugblikkend op het voorbije jaar, te zeggen, dat wij als hoofdbestuur niet voor de volle 100% tevreden zijn, toch moet ik dit vermelden.

deze maand:

Kopy voor het februarinummer inleveren t|m 31 januari.

bij de voorplaat:
1974 lijkt door de wereldwijde energiecrisis een moeilijk jaar te worden. De redactie van Vorm houdt overal rekening mee; wij wensen u daarom vast van onder water een gelukkig nieuwjaar toe. (foto: Stroeken)

Overpeinzingen van de voorzitter

Immers een vakbond die 100% tevreden is, is of gauw tevreden, of niet serieus geweest bij het opstellen van het verlanglijstje aan het begin van het jaar. Dat het beleid van het hoofdbestuur ten aanzien van bepaalde punten niet duidelijker naar voren gebracht kon worden via Vorm, is een zaak waarover wij bepaaldelijk niet tevreden kunnen zijn. Dikwijls was dit te wijten aan de factor tijd. Bovendien zitten wij met het probleem, dat het actuele nieuws bij de verschijning van Vorm op z'n minst drie weken oud is. Om het actuele nieuws toch de leden te laten bereiken, hebben wij Tussenvorm in het leven geroepen. Het gevolg hiervan is, dat voor wat het hoofdbestuur betreft, in Vorm alleen artikelen van min of meer beschouwende aard gepubliceerd kunnen worden.

De factor tijd is reeds genoemd hierboven en ik kan met een gerust hart zeggen, dat gebrek aan tijd de grootste hinder is voor de bestuurlijke activiteiten. Het goed voorbereiden van een vergadering en het daarna geven van de noodzakelijke "follow-up" eist enorm veel tijd; een tijd waarover verschillende leden van het hoofdbestuur niet beschikken. Een minder prettige ontwikkeling in deze is, dat het dagelijks bestuur — het komt bijna dagelijks bij elkaar in het trefpunt Wilhelminastraat 40 — dreigt meer geïnformeerd te raken dan de overige bestuursleden. Het gevolg is dat het dagelijks bestuur vaak beslissingen neemt, vergaderingen bijwoont en bespreekt, terwijl het gehele bestuur dit pas later tijdens een hoofdbestuursvergadering te horen krijgt.

Het is niet ondenkbaar, dat een bestuurslid het gevoel krijgt dat de stem van zijn sectie té weinig of helemaal niet doorklinkt in het uiteindelijke beleid van het hoofdbestuur. Het gevaar is ook groot dat de hoofdbestuursvergaderingen bijeenkomsten worden, waarop door het dagelijks bestuur mededelingen worden gedaan over de gedane zaken en over de geplande activiteiten.

De communicatie met het bestuurscollege — een van de belangrijkste instanties waarmee wij te maken hebben — heeft gedurende het afgelopen jaar een peil bereikt, dat als een treurig dieptepunt gekenmerkt dient te worden. Vaak is bij confrontaties gebleken, dat wij op verschillende golflengten uitzonden; van enige dialoog is dan ook geen sprake geweest. Wellicht komt het door de zwakke samenstelling van het bestuurscollege. En dat onze politieke vertegenwoordigers dit allemaal tolereren in een tijd als deze, nu wij de beste krachten naar voren moeten schuiven om de komende moeilijkheden te trotseren, is voor mij een zeer groot raadsel. Vaak hebben wij tijdens onze werkzaamheden zelfs een negatieve houding geproefd van de kant van het bestuurscollege. Negatief in die zin, dat het op ieder verzoek van de zijde van de VLA nagaat volgens welk publicatieblad, volgens welke interne regeling of volgens welke interpretatie het "nee" kan zeggen.

In het algemeen kan gezegd worden dat wij ontevreden zijn, doordat wij niet al het voorgenomen werk hebben kunnen doen en doordat wij niet datgene hebben bereikt wat wij graag hebben willen bereiken.

Staande aan het begin van een nieuw verenigingsjaar is het goed te gaan inventariseren. De prijzen die het laatste jaar erg gestegen zijn, zullen straks wederom een duw in opwaartse richting krijgen door de aanhoudende energiecrisis. Het zal voor ons een noodzaak zijn om samen met de andere vakbonden van de Nederlandse Antillen te blijven ijveren voor een Inkoopcentrale.

De jaarlijkse aanpassing in verband met de gestegen kosten van levensonderhoud is geworden een half-jaarlijkse aanpassing (ingaande 1 januari 1974), terwijl zij, wanneer dezelfde tendens zich voortzet, een drie-maandelijkse zal worden (zodra de 4% stijging bereikt wordt). De instanties die deze aanpassingen moeten financieren — de eilandgebieden en de landsregering — hebben nu al de vraag gesteld, *hoe lang wij dachten, dat zij deze aanpassingen kunnen blijven betalen.* Wanneer ze financieel werkelijk niet gedragen kunnen wor-

den, dan verkeren wij in een groot dilemma: niet uitbetalen is sociaal niet verantwoord, en ze uitbetalen is financieel niet haalbaar.

De activiteiten op het salarisgebied zullen niet vele zijn het komende jaar; salarisregeling 1973 — een nasleep van salarisregeling 1971 — is inmiddels afgerond in het georganiseerd overleg en afgekondigd (28 december 1973). *Het is nu de taak van de verschillende schooladministraties om te proberen de nieuwe bezoldigingen (plus de nabetaling die eraan vastzit — de regeling gaat namelijk 1 augustus 1973 in) zo vlug mogelijk uit te betalen.*

Rest ons dan nog twee regelingen te behandelen: de bonusregeling bij het behalen van een onderwijsakte en de regeling voor het lesgeven boven en onder het adekwate niveau. Op het gebied van het onderwijs zullen wij actief deelnemen aan het werk van twee onderwijscommissies, een eilandelijke (officieel ingesteld bij eilandsbesluit) en een landelijke (door de heer directeur van het departement van onderwijs bij elkaar te roepen om de twee maanden).

Verder zullen bepaalde werkzaamheden van het afgelopen jaar ook dit jaar onze aandacht blijven vragen, o.a. de rechtspositie van de gehuwde vrouwelijke leerkracht, de in het leven te roepen cussus voor volledig bevoegd onderwijzer, de nieuwe lerarenopleiding, het MAO-onderwijs, het LOM-onderwijs, de verschillende raamwetten regelende het onderwijs.

Binnen het hoofdbestuur zullen ook de nodige veranderingen komen; met uitzondering van de voorzitter hebben alle leden van het dagelijks bestuur (3 stuks) het plan aan het einde van dit schooljaar te repatriëren. Op de komende jaarvergadering in maart a.s. moet in deze vacatures voorzien worden.

Onze activiteiten kunnen groot zijn in aantal en omvang, de resultaten lopen vaak paralell met de mate waarin wij ons gezamenlijk willen inzetten. Mijn oprechte wens is dan ook, dat hoe langer hoe meer collega's daadwerkelijk gaan participeren aan het onderwijsgebeuren in de meest brede zin van het woord. Het hoofdbestuur verwacht in deze ook een kritische begeleiding van de kant van de leden. Met het alsmaar lief zijn voor elkaar uit vrees voor verkeerde reacties, komen wij geen stap verder. Kritiek van onze kant is altijd opbouwend bedoeld; nimmer gaat het er om de persoon aan of af te vallen.

Wanneer wij allemaal bereid zijn het komende jaar positief en tot het uiterste in te zetten voor het onderwijs, ook zonder het bekende dringende beroep, dan gaan wij een goed onderwijsjaar tegemoet.

Met deze gedachte voor ogen wens ik, mede namens de andere hoofdbestuursleden, alle Vormlezers en aanhang een alleszins voorspoedig 1974 toe.

bestuursmededelingen

hoofdakte nieuwe stijl

De aktiviteiten van het hoofdbestuur hebben zich voornamelijk gericht op de hoofdaktecursus nieuwe stijl. De cursusleider boekte geen vooruitgang bij zijn voorbereidingen; de zaak zat vast. Na een bespreking van pater Driessen met het hoofdbestuur, werd besloten het probleem in de contactcommissie aan de orde te stellen. De aanwezige schoolbesturen en de inspectie werden uitvoerig ingelicht. De voorzitter van de contactcommissie organiseerde op korte termijn een gesprek met de inspecteur onderwijs opleidingen, de heer Casseres. In de tussentijd besprak het dagelijks bestuur het probleem van het hospiteren met de SKOA en het openbaar onderwijs. In de bespreking van 14 december met de inspecteur, stelde deze dat voor hem de cursus doorgaat, mits aan de eisen van de wet voldaan worden. Ten aanzien van het hospiteren werd gesteld, dat het niet mogelijk is om tijdens het hospiteren de verantwoordelijkheid van een klas te hebben. Wel is in principe mogelijk een gedeelte van de hospiteerperiode in de eigen school door te brengen. Onder een aaneengesloten hospiteerperiode wordt een periode van minimaal drie dagen verstaan. Zoals gezegd, werden verder een aantal misverstanden weggenomen, zodat het mogelijk werd om verder te gaan met de organisatie van de cursus.

Op donderdagavond 3 januari volgde een bespreking met een aantal docenten. Deze vergadering, waarbij ook de heer Arends (openbaar onderwijs) en frère Bonifacius (SKOA) aanwezig waren, had tot resultaat, dat de staf van docenten praktisch geheel geformeerd kon worden, en dat er hard gewerkt wordt aan het programma van de cursus en de boekenlijst. Op 9 januari volgt een vergadering van cursisten en docenten. De streefdatum voor het starten van de cursus is 1 februari.

Een knelpunt blijft het hospiteren, vooral omdat de cursisten gedurende periodes vrijgemaakt dienen te worden. Gelukkig heeft de VLA de medewerking van de schoolbesturen, die alle mogelijke hulp verlenen.

vla en chsa

Het hoofdbestuur had een bespreking met de contactgroep hoofden van scholen Aruba. Ook hier is de voorzitter een Croes, n.l. de heer Méchi Croes. De hoofden hebben maanden geleden vele instanties benaderd met het verzoek de hoofden ambulant te maken, zodat de hoofden van de basisscholen eindelijk eens hun taak als schoolleider waar kunnen maken. Reactie bleef echter uit. De CHSA verzocht nu de VLA dit probleem over te nemen. De CHSA blijft echter medewerking verlenen, o.a. door het opstellen van werkstukken om de noodzakelijkheid van een en ander aan te tonen.

vla en anaaf

Zoals bekend is deze overkoepelende ambtenarenorganisatie al maanden actief. Op de eerste vakantiedag zou dan eindelijk een vergadering plaatsvinden op Aruba. Deze vergadering diende om een aanzet te geven, zodat eindelijk de ANAAF zou beantwoorden aan de doelstellingen waarvoor ze was opgericht. Diverse bonden hadden een actieprogramma voor de ANAAF opgesteld. Echter: de vergadering ging niet door, tengevolge van moeilijkheden in de ABVO (geen bestuur) en doordat de BGNA verhinderd was. Hierdoor was het onmogelijk om besluiten te nemen. Het is nu eenmaal een feit, dat als een der bonden, door welke reden dan ook, uitgeschakeld is, de ANAAF ook niet functioneert. Toch dienen we te streven naar samenwerking, omdat we alleen staande niets kunnen bereiken. We kunnen nu slechts hopen, dat de moeilijkheden in de ABVO spoedig opgelost worden, zodat de ANAAF beter kan gaan functioneren.

vla en vlc

Helaas zag de VLA zich genoodzaakt te reageren op een persbericht betreffende het onderwijscongres van de VLC. Een en ander werd veroorzaakt doordat in het onderlinge verkeer niet voldoende zorgvuldigheid werd betracht, waardoor er onjuiste mededelingen in de pers verschenen.

Reeds maandenlang is men op Curaçao bezig met werkvergaderingen. De uitkomsten van dit congres dienen daarom dan ook gezien te worden als de Curaçaosche visie op het Antilliaanse onderwijs. Het kan zijn dat een aantal zaken voor Aruba anders zullen liggen. De VLA wenst de VLC echter succes met het initiatief.

Even een vraag: Hoeveel collega's zouden bereid zijn om drie dagen van hun vakantie voor een onderwijskundig congres te geven? (Op Curaçao waren het 300).

vla en goop

Van de GOOP-commissie vernamen we, dat op 27 december j.l. de laatste hand werd gelegd aan de bezoldigingsregeling '73. De schoolbesturen zijn nu hard bezig om een en ander te verwerken, zodat de nieuwe salarissen zo spoedig mogelijk uitbetaald kunnen worden.

Als de wekker afloopt en ik me kapot schrik, dringt het langzaam tot mijn bewustzijn door dat het kwart over vijf is. Kwart over vijf en nog hardstikke donker. Als ik de spullen bij elkaar heb en nog rillend van de slaap in de auto zit is het reeds kwart voor zes. Samenkomst met nog enkele andere fanatici op één adres en van daáruit richting San Nicolas naar Boca Prins. Er wordt nog even geaarzeld of we rooi Prins wel over zullen steken. Er stroomt water over de weg en 's nachts is het moeilijk te bepalen hoe diep. Op de bekende hoop van zegen doen we het toch maar.
De auto's worden bij de afslag naar Boca Druif langs de weg gezet; fototoestellen en tassen om de nek gehangen en om kwart over zes strekken wij onze beentjes. Van Boca Druif naar Dos Plaja. Wel geen einde van de wereld maar de weg houdt toch op.

Rooi Prins

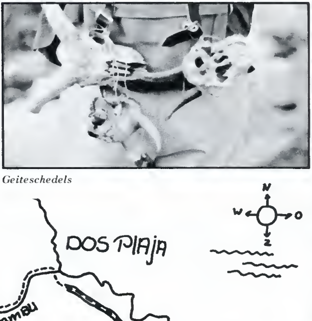
eilandverkenning,

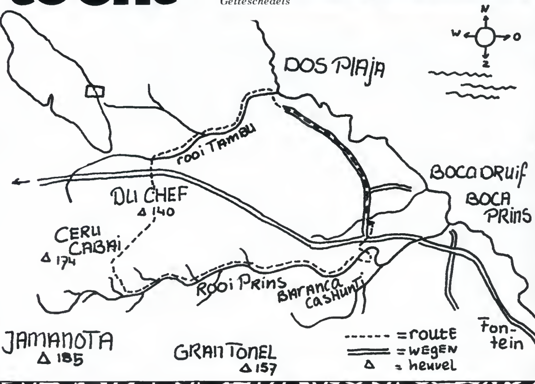
verslag van een knoek tocht

Het daget zoals overal in de wereld, ook hier in het oosten en als we afdalen naar Dos Plaja komt de zon op boven de horizon.
Als je vanuit Dos Plaja landinwaarts kijkt zie je een van Aruba's mooiste dalen. Rooi Tambu stort zich niet in zee, maar waaiert uit over een grote vlakte.
Hier begint onze eigenlijke tocht. Rooi Tambu in, oversteken naar Rooi Prins en via deze terug naar de kust. Een rondje van plm. 6 km., door de lucht gemeten. Wij moeten ongeveer 12 km. afleggen. Lopend in de ochtendschemer leggen we gemakkelijk het eerste stuk af. Op de monotone roep van een duif na, is het nog stil in het dal. Zand en grind knarsen onder onze voeten.
Ergens boven ons wordt een chuchubi wakker en gooit zijn eerste toonladders aarzelend het dal in. Als het zonnetje op is worden niet alleen de chuchubi's wakker. Al spoedig worden wij lastig gevallen door de lebe lebé's. Deze rotkrengen omzwermen je benen, mond, ogen, neus en hebben de neiging overal in te kruipen. Links en rechts wordt er al gemompeld "waar zijn de bussen pif-paf."
De enige oplossing is weg wezen en de lebe lebé's vervloekend trekken wij hoger het dal in.
Ouwe grillige mangel blancu's laten hun takken afhangen in de rooi en maken ons het doorkomen erg moeilijk. In het latijn heten ze "conocarpus erecta", wat

Geiteschedels

een nogal overdreven naam lijkt. Een zo'n conocarpus erecta heeft zijn takken zo laag hangen, dat een van ons er over struikelt. Smak. Natuurlijk hebben wij verband bij ons en met een steriel oud vismesje, dat gebruikt wordt voor het uitbenen van gevonden geitenschedels, wordt er een stuk afgehaald en de pechvogel verbonden.
Hoog boven ons schreeuwt een visarend. Een niet zo vaak geziene gast op ons eiland. Moffi's en gele zangers vluchten weg in de struiken.

Ezelschedel, wordt onmiddellijk aan de verzameling toegevoegd.

Soms brengt de wind een sterke, lekkere geur mee. Het is een palu di lechi (niet te verwarren met die taaie klimmer met zijn paarse kelken). De witte bloempjes staan open in de vroege ochtendzon en worden bezocht door tientallen honingzoekende insecten. De natuur is groen. Zelfs de palu di sia corra met zijn gladde grijze stam en de boonchi di cabai dragen bladeren.
Overal tussen de stenen groeit "onkruid", kleine mooie blauwe en rode bloempjes met onbekende namen.
De kale hellingen zijn groen van het gras. De rooi wordt steiler. Met behulp van een stafkaart zoeken we de weg. Bij Du Chef, een lage heuvel verlaten wij de rooi. We kruisen hier de weg van Boca Prins naar Santa Cruz. Op de weg al een vers autospoor, en in dat spoor ligt een net overreden santa nero. Een klein zwart-wit gestreept slangetje. Zijn naam zegt het al. Hij is onschuldig, zelfs heel nuttig. Hij eet namelijk insecten. In tuinen en hofjes ruimt hij de kakkerlakken en ander tuig op. Zijn lichaam zal niet tot stof wederkeren, want hij staat nu voor me, in een potje op sterk water en zal gebruikt worden om het nageslacht te laten zien hoe nu eigenlijk een santa nero eruit zag.

door oscar uyen

Van Du Chef klimmen wij naar Ceru Cabai. Op zijn helling hoor je het geklepper en gesteun van een stervende datu. Je kunt je levendig voorstellen dat dit geluid 's nachts angst aanjaagt. De afdaling geeft meer problemen. De heuvel is aan deze kant (zuiden) sterk begroeid, het had 's nachts geregend dus de bodem was vochtig en de stenen zaten los. Niet vallen want de infrouw staat klaar om een schijfnaald in je benen vast te prikken.
Als we beneden zijn, zien we rechts van ons de Yamanota en voor ons de Gran Tonel. We staan nu in Rooi Prins. Ongeveer aan het begin. Deze rooi slingert rustig aan naar beneden (pariba), richting zee.
Evenals in Rooi Tambu zit ook in deze rooi water. Hier en daar valt het van een rots af en het geluid doet denken aan kabbelende beekjes.
Libellen spelen helicoptertje boven de plassen, terwijl onder de waterspiegel hun moordlustige larven jagen op een argeloos visje. Verse sporen wijzen op de aanwezigheid van ezels en van de Grote Groenvreter, omzetter van de meeste kilo's chlorofiel in bouw- en brandstoffen, onze grote vriend de kabriet. Bij een rustplaats vinden we het skelet van een ezel. De kop wordt onmiddelijk aan de verzameling toegevoegd en achter op de tas geknoopt. Spoedig hierna komt de steile wand van de Baranca Cashunto in zicht. Een groot kalkplateau met enorm veel gaten en

Rooi Tambu

Waar is dit?

foto's: j. coumans en o. uyen

holen waarin tientallen parkieten hun huis gevonden hebben. Ze zijn zwaar beledigd dat we ze storen en hun kommentaar is dan ook niet van de lucht. De zon heeft inmiddels ook niet stilgestaan en begint te branden in onze nekken. Boca Prins is in zicht. Bij het vervallen landhuis gaan wij linksaf op naar de auto's. Twaalf uur, vermoeid, hier en daar een stekeltje, flink wat afgelachen, serieus gekletst, een steen in de schoen, een elleboog stuk, de koffie achter de kiezen, enorm genoten: het zit er weer op.

Rooi Prins

wereld problemen in de klas?

Je zou bijna zeggen dat het vorige jaar, wat het onderwijs betreft, in het tekenstond van het 'taalprobleem,' de kranten stonden er af en toe vol van. Al is dit vraagstuk niet te beschouwen als een wereldprobleem (gezien de emoties van velen leek het er weleens op) je zou er in je klas maar mee zitten! Reeds lang heeft de UNESCO gewezen op de noodzaak van het gebruik van de 'moedertaal' (of taal van het kind) op de school. Mevr. Prins heeft in één van de vorige nummers nog geschreven dat deze opvatting in haar eigen land van herkomst niet door iedereen werd gedeeld en aangetoond dat het onderwijs daardoor faalde. Oplossingen zijn natuurlijk niet zo voorhanden, doch het belangrijkste zal ook nu in 1974 zijn het 'zoeken' ernaar, hopelijk niet als het zoeken naar een speld in een 'Arubaanse' hooiberg.' Al is het genoemde probleem geen wereldprobleem zoals je die dagelijks in de krant tegenkomt, het vraagstuk komt onderwijskundig gezien wèl over de gehele wereld voor zoals we weten. Het zal tenslotte voor het indiaanse kind uit de Andes ook niet meevallen spaans op school te moeten spreken en thuis weer quechua. Dat er weliswaar steeds meer kinderen onderwijs kúnnen ontvangen is mede het werk van de UNESCO, één der organisaties van de Verenigde Naties. In de periode tussen 1960 en 1967 gingen in Latijns-Amerika dan ook 12 miljoen kinderen meer naar de basisschool! Het zijn diezelfde Verenigde Naties die dit keer aandacht vragen van ons onderwijsmensen voor haar werkzaamheden waarbij ook het zoeken naar oplossingen voor wereldproblemen aan de orde komt.

Indiaans kind uit de Andes: op school spaans, thuis quechua

de wereld in de klas

De dag van de "Verenigde Naties" op 24 oktober van het vorige jaar stond in het teken van de *wereldvoorlichting*(1), met name over het *tekortschieten* van de vele werkzaamheden van deze organisatie. De scholen zouden lessen moeten wijden aan deze problematiek, aldus de op die dag gehouden conferentie. Daarmee wordt de rol van het onderwijs inzake wereldvraagstukken nog eens onderstreept.
Aan de andere kant weten we dat de wereld ieder jaar meer geld uitgeeft voor bewapening dan voor onderwijs, aldus een onderzoek.
Dit trieste feit wordt dan ook niet genoemd in het "idealistische" boekje van *Herbert J. Abraham* getiteld *World problems in the Classroom* (2), een in 1973 voor de onderwijzer geschreven werk.

woorden en daden

Als buitenstaanders weten wij dat de werkzaamheden van de Verenigde Naties en haar gespecialiseerde organisaties bekend staan om vele woorden die niet of nauwelijks tot actie uitlopen, dan wel mislukken. Abraham geeft in zijn boek een aantal gegevens van gelukte en mislukte werkzaamheden, zoals:

- vrede, veiligheid, ontwapening.
- menselijke rechten.
- sociale rechtvaardiging voor de werkende mens.
- het einde van kolonialisme.
- m.b.t. het verhogen van de levensstandaard: het probleem van ontwikkeling, bevolking, voeding en honger, milieu, gezondheid, jeugd, vooruitgang van onderwijs, wetenschap en cultuur.

Dr. Abraham, een man met een lange ervaring op gebied van onderwijs en opvoeding gelet op *"internationaal begrip"* verzamelde zijn materiaal met hulp van de vele V.N.-agencies, terwijl selectie en interpretatie van feiten voor zijn eigen verantwoording is.

ook bij ons in de buurt

Af en toe lees je in de krant iets over werkzaamheden van ILO-(arbeidsorganisatie)-functionarissen op een van onze eilanden. Ook verscheen in 1970 een FAO (voedsel- en landbouworganisatie)-rapport over Curacao. Dr. Abraham geeft in zijn boekje voorbeelden van V.N.-projecten over de gehele wereld, dus ook over het Latijns-Amerikaans en Caribisch gebied waartoe de Nederlandse Antillen, ook binnen het onderwijs, zich meer en meer gaan oriënteren.
Wist u bijvoorbeeld dat de constructie van die nieuwe highway van Bogotá naar de Pacific een project is van de World Bank en de

boekbespreking

tekst:
g. j. kolmus
foto:
r. de graaff

IDA (Internationale Ontwikkelings Associatie)? Zo probeert de UNDP (Ontwikkelingsprogramma der Verenigde Naties) boeren en fabrieksarbeiders in Ecuadoriaanse centra eerst te alfabetiseren alvorens ze landbouwvoorlichting e.d. te geven. Mensen die honger hebben kom je in ditzelfde gebied nogal eens tegen. De FAO (voedsel/landbouw) probeert meer vis te vangen voor de arme bevolking van Peru. De 12 miljoen ton ansjovis was onder meer bestemd voor export als veevoer, terwijl nog zoveel mensen proteïnetekorten hebben.

Bepaalde hartziekten schijnen in de hooglanden van de Andes voor te komen. De WHO (wereldgezondheidsorganisatie) onderzoekt dit ook in de bergen van Peru. Beroerd zijn altijd de natuurrampen, de UNICEF (kinderfonds) hielp Peru ook na de aardbeving in 1970.

Zo kun je wel doorgaan. De UNDP heeft ook werkzaamheden in Chili op meteorologisch en irrigatiegebied en in Mexico op elektriciteitsaansluitingen.

En de wereld*politieke* problemen dan? Daar worden ook een aantal genoemd, weliswaar zeer summier. Ook het Midden-Oostenconflict komt voor, maar veel "aanvulling" zal nodig zijn uit de krant.

Tenslotte de percentages, statistieken en mooie foto's. De adressenlijst achterin is voor de geïnteresseerden bruikbaar om materiaal te verkrijgen. Het blijkt dus dat de V.N. weer eens een beroep op het onderwijs doet.

de praktijk

Een van de eerste vragen van de man voor de klas zal zijn: "Onder welk vak moet zoiets nu vallen" of "ik heb al genoeg om de geschiedenisboekjes uit te krijgen". Aan de andere kant staat er voor geschiedenisexperts veel te weinig in, maar daar is wat aan te doen. Het is tenslotte geen geschiedenisboek, maar als aanvulling bedoeld.

Verder zijn de zaakvakken met Leerplan en Leidraad inclusief inspectie al zo afgebakend. Is het de bedoeling dan af en toe een zijsprongetje te maken naast de stof uit de boekjes? Als dat zo is dan is het vergelijkbaar met het "in-de-klas-brengen-van-de-krant," wat het ETAO zoveel doet. Het voorwoord bij Abrahams boek geeft ongeveer het volgende antwoord: "Het gaat mede om het onderwijs aan te passen aan het hedendaagse leven en de leerlingen en hen voor te bereiden tot verantwoordelijk burgerschap . ." Een soort internationale maatschappijleer dus of met wat in Nederland met een mooi woord "mondiale vorming" genoemd wordt. Sommigen zullen dit te vaag vinden om in te passen in het lesprogramma, hoewel "actualiteit" didaktisch gezien een onderwijseis is. De kinderen moeten tenslotte ook gestimuleerd worden kranten te lezen en dit keer vragen de "Verenigde Naties" aandacht.

Naast de toeristische handboeken als "South America on $5 or $10 a day", die wij op onze vakantiereizen meenemen mag Abrahams boek als adressenboek eigenlijk niet ontbreken.

Tenslotte is het ook dank zij UNESCO dat wij Borobodur, Taj Mahal en misschien later ook Macchu Picchu's-ruïnes kunnen blijven bewonderen. Een bezoek aan de ruïnes zou dan ook best afgewisseld kunnen worden met een bezoekje aan één van de Latijns-Amerikaanse informatiecentra van de Verenigde Naties.

---

(1) UNESCO-koerier, uitgave dec. 1973.
(2) H. J. Abraham: World Problems in the Classroom. A teacher's guide to some United Nations (UNESCO Paris 1973) U.S.$4.

Als u toevallig in de buurt bent, of tijd hebt om te schrijven:

Asunción, Paraguay: Centro de Información de las Naciones Unidas, Calle Coronel Bogado 871, Casilla 1107.
Bogotá, Colombia (tevens voor Ecuador en Venezuela): Calle 19, No. 7-30, 7-piso, Apartado 6567.
Buenos Aires, Argentinië (tevens voor Uruguay): Marcelo T. de Alvear 684, 3er. piso.
La Paz, Bolivia: Avenida Arce, No. 2419, Casilla 686.
Lima, Peru: Avenida Arequipa 3330, San Isidro, Apartado 4480.
Mexico City, Mexico (ook voor Cuba, Dominicaanse Republiek): Hamburgo 63, 3er piso, Mexico 6, D.F.
Port-of-Spain, Trinidad (gebied: Jamaica, Trinidad en Tobago, Guyana, Barbados, Caribbean area(?): 19 Keate street, P.O. Box 812.
Rio de Janeiro, Brazilië: Apt. 201, Cruz Lima Street No. 19.
San Salvador, El Salvador (ook voor British Honduras, Costa Rica, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama): Avenida Roosevelt 2818, apt. postal 1114.
Santiago, Chili (tevens United Nations Economic Commission for Latin America): Edificio Naciones Unidas, Av. Dag Hämmerskjold.

UNESCO:
Unesco Regional Office for Culture in Latin America and the Caribbean, Calzado, No. 551, Vedado (Apt. N. 4158), La Habana, Cuba.
Unesco Regional Centres for Science and Technology, Latin America, 1320 Bulevar Artigas, P.O. Box 859, Montevideo (Uruguay).
Unesco Education Office, Latin America: Regional Office for Education, P.O. Box 3187, Santiago de Chile (Chile).

DE EMMASCHOOL

een school voor individueel onderwijs aan moeilijk lerende kinderen op aruba

De cursus b.o.-vakstudie is voor de cursisten toch nog tamelijk goed afgelopen, alhoewel het er lange tijd niet naar heeft uitgezien. De moeilijkheden begonnen al snel. Kort na de start in september 1971 werd de boekenlijst gewijzigd, waardoor een vlotte cursist die de boeken al dadelijk besteld had, met vijftien overbodige boeken kwam te zitten. Tijdens de cursus bleek dat de coördinatie tussen de leraren te wensen over liet, aangezien in sommige gevallen de leraar aan de cursisten vroeg wat de leerstof moest behelsen. Tenminste, àls er les was, want zeker 20 keer kwamen er docenten te laat of helemaal niet opdagen, zonder dat de cursisten daarvan van te voren op de hoogte waren gesteld. Een dieptepunt werd bereikt toen kort na elkaar twee docenten de cursus verlieten: cursusleider De Vries vertrok plotseling in juni 1973 voorgoed naar Nederland en na de grote vakantie bleek ook de heer Alberga spoorloos verdwenen te zijn. Mevr. C. v.d. Berg, die inmiddels cursusleidster was geworden, wist van niets toen cursisten die naar les waren gekomen, haar opbelden en vroegen, of zij misschien wist waar de heer Alberga bleef. Een paar maanden voor het examen zat de cursus toen zonder docent voor twee van de vier examenvakken, terwijl voor vijf cursisten hun scriptie-begeleider verdwenen was. 'Ik had gedacht dat jullie er mee zouden stoppen', zei mevr. v.d. Berg later bij de diploma-uitreiking. De heren Coffie en Ooms van Curaçao waren echter bereid de 'erfenis' van de heer Alberga over te nemen. Tenslotte slaagden de volgende kandidaten: mevr. De Palm-Sharp, mevr. Croes-Van Dijk, mevr. Maduro-Schellens, mej. Pourier, mej. Schwengle, de heren Moons, Wever en Heyer. Van de laatste ontvingen wij de scriptie: 'Meneer, unda mi ta bai despwez di e skol aki?' Bijgaand artikel is het – verkorte en enigszins bewerkte – hoofdstuk V van de scriptie.

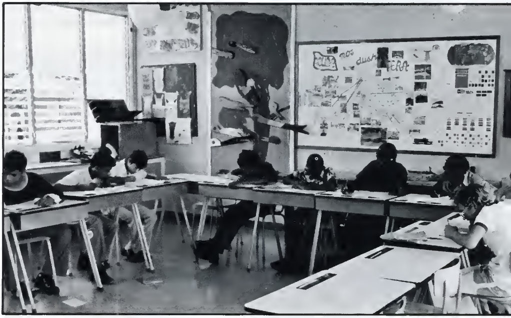
J.J.

**ontstaans-
geschiedenis**

In februari 1954 werd W. de Hoop en P. van Kuilenburg, respectievelijk hoofd en leerkracht van de Julianaschool te Oranjestad en de enigen op het eiland met ervaring in het B.L.O., verzocht een bespreking te houden met de toenmalige gedeputeerde van onderwijszaken en de schoolopziener. Het bestuurscollege had besloten in september, indien mogelijk, een begin te maken met Buitengewoon Onderwijs. Genoemde leerkrachten werd verzocht voorbereidingen te treffen. Er werd uiteindelijk besloten om met een school voor B.L.O. aan debielen te beginnen, toen het urgentste.
De mogelijkheid moest echter open blijven, dat deze debielenschool uit zou groeien tot een ortho-pedagogisch instituut, waar te zijner tijd ook plaats zou zijn voor andere vormen van B.O.
De gang van zaken bij het onderzoek was de volgende: de groep kinderen voorlopig slechts bestaande uit jongens in de leeftijd van acht tot elf jaar, werd getest met de "Binet-Simon-Herderscheê". Hierna werden ze lichamelijk onderzocht en onderworpen aan een psychologisch onderzoek met de "Grace Arthur Point Scale". Aangezien Aruba toen nog geen psychiater rijk was, werd Dr. Waszink van Curacao verzocht over te komen om de door de twee leerkrachten aangewezen kandidaten, te controleren.
Er werd uiteindelijk aan de Julianaschool begonnen met een proefschooltje, bestaande uit een klasselokaal en een handenarbeidlokaal. Van Broekhoven, vers uit Nederland, werd als leerkracht benoemd. De groep bestond uit twintig leerlingen komende van zeven openbare lagere scholen in Oranjestad en San Nicolas. Aanvankelijk begonnen met de zeven leerlingen uit Oranjestad, werd, nadat het vervoersprobleem opgelost was, met de volledige groep het onderricht voortgezet.
Het grote resultaat van de proefklas was dat de bestaansmogelijkheid van een B.L.O.-school op Aruba bewezen was.
Er werd enigszins gegroepeerd naar leeftijd, toen op de Julianaschool een tweede leslokaal in gebruik genomen

tekst:
j. g. heyer
foto's:
r. de graaff

kon worden en het leerlingenaantal tot tweeëndertig uitgebreid werd.
Een verheugend feit was, dat in de Begroting van 1957 een bedrag was opgenomen voor de bouw van een B.L.O.-school. De school werd in Oranjestad gebouwd, omdat aldaar een gunstig gelegen terrein ten zuidwesten van het Wilhelminastadion, groot negenduizend vierkante meter, aangekocht kon worden. De Hoop had als gewenst opgegeven:

Een der jongensgroepen geconcentreerd aan het werk.

Binnenkort valt het dak naar beneden.

twee lokalen in een gebouw ondergebracht, voor de aanvangsgroepen; een lokaal voor jongens van twaalf en dertien jaar; een lokaal voor grote meisjes; een handenarbeidlokaal, tevens leslokalen voor de oudste jongens; een gymnastieklokaal; een onderzoekkamer en een bergruimte; plus een grote tuin.

Terwille van de kosten werd de bouw van het meisjeslokaal en gymnastiekruimte achterwege gelaten. (Men had toen kennelijk de overtuiging dat het B.L.O. aan meisjes minder belangrijk was dan aan jongens). Dat de bouw van de gymnastiekruimte door een tekort aan financiële middelen toen geen doorgang kon vinden, is aan te nemen; maar dat, ondanks herhaalde aanvragen deze lokaliteit er momenteel, in 1973, nog

Op het menu van vandaag stond zuurkoolschotel.

steeds niet staat, duidt er wel op dat de overheid een onvoldoende inzicht heeft in de noodzaak en de importantie van het onderwijs in de lichamelijke opvoeding van deze kinderen.
In augustus 1957 werd met de bouw begonnen. Toen op 1 december van hetzelfde jaar de eerste twee lokalen gereed waren, begon men reeds met de verhuizing, een verplichte verhuizing, aangezien men in de gastschool toen slechts over het handenarbeidlokaal en het gymnastieklokaal kon beschikken.
In augustus 1958 werd de school afgeleverd en de Emmaschool voor Individueel Onderwijs had de beschikking over haar eigen school op haar eigen terrein.
Het uitbreiden van het leerlingenaantal kon echter voorlopig nog geen doorgang vinden, aangezien men niet aan personeel kon komen, noch uit Nederland, noch lokaal. (Er bleek toen niet één lokale leerkracht, die zijn krachten ten dienste van het B.L.O. kon of wilde stellen; heden ten dage bestaat er trouwens nog zeer weinig animo van de kant van de lokale leerkrachten om bij het B.L.O. te gaan werken. Er is echter gelukkig een ommekeer te bespeuren!)
De school die aanvankelijk zonder lokaliteiten zat, had toen een lokaal over en leende dit uit aan een naburige school!
Na verloop van tijd kon men toch nieuwe leerkrachten aantrekken en kon de uitbreiding tot vier klassen doorgang vinden.
In de loop der jaren werd de behoefte aan vermeerdering van het aantal plaatsen bij het B.L.O. voor debielen steeds groter. Gelukkig werd in de Eilandsbegroting 1964 een bedrag opgenomen voor de uitbreiding van de school met vier lokalen. De aanbesteding vond plaats op 29 juni van hetzelfde jaar en de lokalen werden in februari 1965 afgeleverd. De vier lokaliteiten, in één gebouw ondergebracht, zijn, parallel lopend aan de eerste lokalengroep, in het midden van het schoolterrein gebouwd. Vermoedelijk werd er om financiële redenen tot de bouw van een eenheid besloten. Dit is te betreuren, aangezien afzonderlijke, van elkaar gescheiden lokalen ("leereenheden"), te prefereren zijn. Op deze wijze zal elke groep in staat zijn een eigen sfeer te scheppen, niet alleen in, maar ook rond zijn lokaal. De lokalen, bedoeld voor de twee aanvangsgroepen, werden aaneengebouwd, vanwege de mogelijkheid tot samenwerking en elkaar aanvullen van de leerkrachten.

huidige situatie

Thans, in 1974, bestaat de Emmaschool nog steeds in zijn oude formatie van lokalen en lokaaleenheden;
een eenheid, waarin het kantoor van het hoofd der school, het personeelsverblijf, toilet en magazijn;
een eenheid, waarin twee leslokalen, alwaar de gemengde groep III en de jongensgroep IV zijn onder gebracht en de twee jongenstoiletten;
een eenheid, waarin drie leslokalen met respectievelijk de arbeidsgroep VI, de gemengde groepen II en V en het huishoudleslokaal voor de oudste meisjesgroep VII, plus de twee meisjestoiletten;
een lokaal, waarin de aanvangsgroep, die vanzelfsprekend gemengd is en een toilet;
een handenarbeidlokaal, waarin tevens toilet en bergruimte.
Onze grootste wens, een gymnastieklokaal, werd, zoals reeds eerder vermeld, tot op heden nog niet vervuld.
De school is momenteel weer aan een onderhoudsbeurt toe. Bovendien is met name het handenarbeidlokaal hoognodig aan vernieuwing toe, aangezien het hele gebouw aangetast is door witte mieren en het niet denkbeeldig is dat delen van het plafond een dezer dagen naar beneden komen!
De schoolbevolking probeert de tuin te onderhouden, maar dit valt niet mee, aangezien zowel de "passaat" als de "koperen ploert" elke dag weer meer hun best doen.
In het midden van het schoolterrein staat onze zelfgebouwde stenen volière.
Aan de speelplaats grenst het eigen sportveld, alwaar geregeld wedstrijden (voetbal en honkbal), ook tegen andere scholen, gehouden worden.

toelatingsbeleid

De toelating geschiedt door het hoofd der school; er is aan de school, evenals aan de drie andere scholen voor individueel onderwijs, geen toelatingscommissie verbonden. De gang van zaken bij de toelating is de volgende:
De leerkracht van het kind, naar de mening van eerstgenoemde voor plaatsing op de Emmaschool in aanmerking komt, doet via het hoofd der school opgave bij het hoofd van de Emmaschool. Laatstgenoemde test de kandidaat met de S.O.N. De test wordt afgenomen op de desbetreffende lagere school of op de Emmaschool. Een punt in deze is, alwaar de beste accommodatie ter beschikking is. Het resultaat wordt bepaald na het afnemen van het eerste deel der sub-testen (het noodzakelijke minimum); het kind wordt, door tijdgebrek, aldus het hoofd, niet met behulp van het tweede deel getest. Heeft het kind een I.Q. van tussen plm. 50 en plm. 80 dan wordt het, indien er een plaatsingsmogelijkheid is, aangenomen. Dit is de huidige gang van zaken.
Aangezien het niet denkbeeldig is, dat ergens op de weg tussen opgave en plaatsing van de leerling een vergissing gemaakt wordt, door het niet instellen van een multi-disciplinair onderzoek; door de vermoedelijke onervarenheid en ongeschooldheid van het hoofd in zowel het afnemen als het interpreteren van het testresultaat; maar vooral door het, na plaatsing van het kind, door omstandigheden niet voldoen aan de verplichting het kind voor de tweede maal te testen, . . . dient mijns inziens in deze de volgende weg bewandeld te worden:

De zelfgebouwde stenen volière.

De leerkracht doet opgave, via het hoofd der lagere school, van de te testen leerling bij het hoofd van de betreffende B.L.O.-school. Deze opgave gaat vergezeld van een:
a. deskundig overzicht van de didactische prestatie en van:
b. een formulier, waarop de verdere informaties omtrent de leerling.
Na de eerste indruk, die hij op deze wijze van de kandidaat heeft gekregen, kan het hoofd al wel bepalen of de leerling getest dient te worden. Hij kan het kind eventueel zelf testen, maar moet in elk geval voor of tijdens het testen door de psycholoog gecoached zijn of worden. Het belangrijkste is echter wel, dat de psycholoog het interpreteren van de testresultaten op zich neemt. (Het is tevens noodzakelijk dat het kind door middel van beide groepen sub-testen beoordeeld wordt). In twijfelgeval-

len zal de S.A.D. te Curaçao geraadpleegd kunnen worden, voor het gebruiken van een tweede test, (de "Pintner-Cunningham" of de "Raven-Otis WISC"). Het hoofd der B.L.O.-school kan dus in overleg met de psycholoog bepalen of het kind op grond van de testuitslag geplaatst worden. Na bestudering van het verslag van het onderzoek van de arts-psychiater en eventueel van de bevindingen van de sociaal werkster, zal de uiteindelijke plaatsing in de teambespreking besproken moeten worden. (Beide disciplines zijn op het eiland vertegenwoordigd, maar kunnen door te vele werkzaamheden geen tijd vinden om in het plaatsingsteam zitting te nemen, evenals trouwens de psycholoog. De overheid schijnt zich nog niet voldoende bewust te zijn van de noodzaak van dit multidisciplinaire onderzoek, anders zouden er wel meerdere deskundigen op dit gebied aangetrokken worden). *Wij kunnen niet te voorzichtig zijn in het uitspreken van het debiel-zijn van onze kinderen! Om deze reden dient het kind na verloop van tijd, na de plaatsing, opnieuw getest te worden!*
Na de toelating wordt de leerling in een der groepen geplaatst. In welke groep, hangt af van een aantal factoren, zoals: leeftijd, grootte, houding ten opzichte van leeftijdsgenoten, jongeren, ouderen, gedrag, aanpassing, de groep zelf, de didactische prestaties, enz.
Rekening houdende met deze factoren, zal dit kind en met hem ook de andere leerlingen, mettertijd naar een hogere groep "bevorderd" worden.

milieu

Gedurende tweemaal 's jaars, medio december en eind maart, wordt een geschreven rapport uitgereikt, waarop bij de diverse vakken een beoordeling wordt gegeven van de prestaties van de leerling in: g. (goed), v. (voldoende), m. (matig) en een overzicht van o.a. belangstelling, concentratie, tempo, netheid, activiteit en vaardigheid. Bovendien wordt het schoolverzuim aangetekend en kunnen aantekeningen omtrent gedrag worden genoteerd. De reden van het geven van een rapport is, behalve het op de hoogte stellen van de ouders, de volgende: het kind gaat, net als zijn broertjes, zusjes en vriendjes naar een school en het wil, net als zij, ook een rapport mee naar huis brengen. Dit is een zeer belangrijk punt.
De rapporten worden op de ouderavonden door de betreffende leerkracht toegelicht en aan de ouders overhandigd. Vanzelfsprekend wordt op deze wijze gepoogd alle ouders op de ouderavonden te spreken te krijgen. Het gemiddelde percentage van de ouders, dat een ouderavond bezoekt, is zeventig.
In overleg is bepaald dat een school alleen die kinderen aanneemt die woon-

De heer J. G. Heyer

achtig zijn in de aan de school toegewezen sector. De Emmaschool betrekt zijn leerlingen uit de sector Oranjestad t.m. Noord.
Van de 117 kinderen (66 jongens en 51 meisjes), die de school momenteel telt, komen er:
89 uit volledige gezinnen;
11 uit een gezin waar de vader ontbreekt;
5 uit een gezin waar de moeder ontbreekt;
7 die in het kindertehuis "Imeldahof" zijn opgenomen;
5 die in een onvolledig pleeggezin zijn opgevangen.
De vaders van deze kinderen blijken voor het merendeel ongeschoold te zijn. Oorzaak hiervan is, dat men niet in staat was een beroepsopleiding te volgen door onvoldoende intellectuele capaciteiten, door het ontbreken van een aangepaste beroepsopleiding, of door het, door welke reden dan ook, niet in de gelegenheid geweest te zijn tot het volgen van beroepsopleidingen.
Uit de 11 gezinnen, waar vader ontbreekt, hebben 7 moeders een beroep: 1 is ambtenaresse en 6 werken als hulp in de huishouding. In de 5 onvolledige pleeggezinnen werkt slechts 1 pleegmoeder als ambtenaresse.

organisatie

Elke woensdagmiddag van half twee tot vier uur vindt er op de Emmaschool een stafvergadering plaats. Ook hier werd nog nimmer een psycholoog, psychiater of sociaal werkster gezien. (Dit impliceert niet dat er van die zijde geen belangstelling bestaat, integendeel, maar men heeft zijn handen vol met het werk uit de eigen werkkring. Zaak in deze blijft dat de overheid meer van deze deskundigen dient aan te trekken). Op de stafvergadering worden alle mogelijke zaken het B.L.O. betreffende, besproken, zoals methodiek, leer- en werkplan, rapportage, leermiddelen, rapport- en ouderavonden, speciale problemen met pupillen, verdeling van de schooltaken, inventarisatie, nieuwe bestellingen, wensen en suggesties. Sinds kort worden er ook vergaderingen gehouden, waarbij het voltallige personeel der vier B.L.O.-scholen aanwezig zijn. (Een recent onderwerp was, "de sexuele opvoeding van het debiele kind"). Er worden bovendien geregeld besprekingen gevoerd tussen de hoofden der scholen.
Het hoofd der school is ambulant.

„Meneer, bo por saca mi portret?"

Gedurende enkele malen per jaar, wordt van de leerkracht verwacht, dat hij van elke leerling uit zijn groep tevens de persoons- en vorderingenstaat invult. Behalve notaties omtrent interesse, aandacht, netheid, verwerkte stof en vorderingen in de vakken taal, rekenen en de zaak- en expressievakken, worden tevens genoteerd de beheersing van, voor deze kinderen belangrijke, begrippen en vaardigheden. Verder wordt een verslag gegeven van de huisbezoeken, waarbij belangrijke antecedenten van het kind verwerkt worden, benevens tenslotte een neerslag van de arbeids- en of huishoudvoorbereiding.
Behalve het individuele en klassikale werk en de groepsarbeid in elke groep uitgevoerd, vinden er op deze school geregeld werkzaamheden en aktiviteiten plaats met meerdere klassen, als school en tussen de vier scholen. Enkele voorbeelden hiervan zijn: groepslezen, waarbij de leerlingen naar hun leesniveau in een der acht leesgroepen zijn ingedeeld; handenarbeidlessen, handwerk- en huishoudlessen; tuinarbeid; volière-verzorging; sport en spel; toernooien en de jaarlijkse schoolreis.

wetenschap samenleving en rassewaan

Ras en rassenonderscheid zijn twee volkomen verschillende begrippen: rassen stammen uit de natuur terwijl rassenonderscheid in de menselijke samenlevingen ontstaat. Voorstanders van rassenonderscheid streven ernaar dit verschil op de een of andere wijze te ontkennen en rassenongelijkheid tot de rang van een natuurwet te verheffen. Dergelijke opvattingen worden door de volkenkunde, de geschiedenis en de maatschappijleer weerlegd.

De natuurlijke verschillen tussen mensen staan los van maatschappelijke verschillen en leiden alleen onder bepaalde maatschappelijke omstandigheden tot maatschappelijke ongelijkheid. Huidskleur, haarsoort noch enig ander raskenmerk kan mogelijkerwijze de oorzaak ervan zijn dat mensen van verschillend ras op ongelijke trappen van maatschappelijke of economische ontwikkeling of op ongelijk beschavingspeil staan. Deze ongelijkheden komen niet uit de natuur, maar uit de geschiedenis voort.

Het is in dit verband van belang de onderlinge verhouding tussen biologische en maatschappelijke factoren goed vast te stellen.

Ontegenzeggelijk doen biologische factoren hun invloed op het maatschappelijk leven gelden. Ongetwijfeld bestaan er in een maatschappij verhoudingen tussen mensen (al waren het maar de betrekkingen die met de voortplanting te maken hebben), maar deze verhoudingen zijn niet bepalend voor de opbouw van de maatschappij en voor haar verschijningsvormen. De mens staat tot de natuur in een andere verhouding dan het dier. De mens brengt zelf zijn bestaansmiddelen voort en dit feit alleen al maakt het onmogelijk de wetten die voor de dieren gelden ook toe te passen op de mensenmaatschappij.

Kliment A. Timiriazew, een vooraanstaande Russische geleerde en aanhanger van Darwin heeft eens zeer gevat opgemerkt: 'de stelling van de strijd om het bestaan verliest haar geldigheid aan de drempel van de beschavingsgeschiedenis. Alle verstandelijke en culturele bezigheden van de mens zijn niets anders dan een strijd tegen de strijd om het bestaan'. Een maatschappij ontwikkelt zich volgens haar eigen wetten en de invloed van lichaamskenmerken wordt daardoor altijd gebroken in het prisma der maatschappelijke verhoudingen. Bovendien veranderen de biologische verhoudingen zelf onder invloed van de maatschappelijke verhoudingen.

Door antropologen is overtuigend aangetoond dat rasverschillen slechts onbelangrijke kenmerken betreffen en dat aan de hand daarvan geen scherpe scheidslijn kan worden getrokken tussen de verschillende groepen waaruit de mensheid bestaat. Sommige geleerden schatten dat de kenmerken waardoor het ene ras zich van het andere onderscheidt door niet meer dan één procent van alle menselijke genen wordt overgebracht. En die genen dragen slechts oppervlakkige kenmerken als huidskleur en dergelijke.

Er is een tijd geweest waarin deze lichaamskenmerken inderdaad een rol speelden bij de aanpassing van de mens aan de omstandigheden waaronder hij in de natuur leefde, maar voor de loop der geschiedenis zijn zij nooit bepalend geweest. Bovendien verloor zelfs die rol tijdens dit aanpassingsproces geleidelijk zijn betekenis daar de mens door zijn ingrijpen de natuur en daarmee gelijktijdig zijn eigen leefwijze veranderde (door de verstedelijking b.v.).

Daarbij komt nog dat de veranderde maatschappelijke omstandigheden een steeds toenemende invloed hebben uitgeoefend op de ontwikkeling van de rassen in biologische zin. Hoe talrijk een bepaald ras wordt, waarheen het zich verplaatst en hoe het zich vermengt, hangt alles voornamelijk van maatschappelijke omstandigheden af. Dit blijkt onder andere uit het feit dat er tegenwoordig geen 'zuivere' rassen meer bestaan.

Niettegenstaande de in een aantal landen bestaande rassenscheiding gaat deze rassenvermenging gestadig verder. Nicolai P. Doebinin, een vooraanstaand Sowjet-geleerde op het gebied van de erfelijkheidsleer geeft als zijn schatting aan: 'wij mogen aannemen dat van de gehele wereldbevolking tegenwoordig ongeveer de helft afkomstig is van rasvermenging ... Het jaar 1492, waarin Columbus Amerika ontdekte, was het begin van het huidige tijdsgewricht waarin alle erfelijke gegevens der mensheid steeds meer ingebracht worden in één enkel reusachtig groot volk.

Elke poging om de lotsbestemming van volkeren, hun mogelijkheden en hun gedragspatroon te beschouwen als afhankelijk van rasseneigenaardigheden is, zoals de geschiedenis aantoont, op niets uitgelopen. Dit blijkt in de eerste plaats al uit het volgende: de voornaamste lichaamskenmerken van de mens, die de voorwaarden vormden voor ontstaan en ontwikkeling van zijn gemeenschapsleven, zoals de opgerichte stand van het lichaam waardoor de handen vrij kwamen om te werken, de bouw van het geraamte, de ontwikkeling van het verstand enz., zijn voor alle mensenrassen gelijk. Deze lichaamskenmerken verbinden de mensheid in plaats van haar te verdelen.

De uiteenlopende lotgevallen der volkeren in de geschiedenis worden niet verklaard door de lichaamskenmerken van die volkeren maar door historische omstandigheden. Tal van geleerden, waaronder ook de Britse archeoloog Gordon Childe in zijn werk *Progress and Archeology* (Vooruitgang en oudheidkundig bodemonderzoek), zijn van mening dat er geen enkel verband ligt tussen de maatschappelijke ontwikkeling van volkeren en hun lichamelijke ontwikkeling. Sinds het huidige mensenras op aarde verscheen zijn er in zijn lichaamsbouw geen kenmerkende veranderingen opgetreden en het peil van zijn ontwikkeling werd niet bepaald door lichaamsfactoren.

Doordat het moeilijk is een duidelijke bepaling te geven van het begrip ras, zijn sommige geleerden tot het voorstel gekomen dit begrip maar helemaal op te geven en te vervangen door dat van volksgroep. Dat rassen niet scherp begrensd zijn betekent evenwel niet dat zij ook niet echt zouden bestaan. En wat volksgroepen (of stammen, volken of naties) betreft: zij zijn in hun wezen daarin van rassen verschillend dat zij historisch ontwikkelde vormen van menselijk gemeenschapsleven zijn.

De mensheid zoals wij die heden kennen bestaat uit meer dan 2000 verschillende naties,

tekst: G. Glezerman
foto: R. de Graaff

DAT VOLKEN VAN VERSCHILLEND RAS ONGELIJK ONTWIKKELD ZIJN, KOMT NIET UIT DE NATUUR MAAR UIT DE GESCHIEDENIS VOORT

Grigori E. Glezerman is een vooraanstaand Sowjet filosoof en socioloog en hoogleraar aan het instituut voor wijsbegeerte van de Sowjet academie van wetenschappen. Professor Glezerman was lid van de commissie van deskundigen die in 1972 in het hoofdkantoor van de Unesco te Parijs bijeenkwamen om vraagstukken van rassenonderscheid te bestuderen. Het hiernaast afgedrukte artikel berust grotendeels op de voordracht die hij op deze bijeenkomst hield.

Dit artikel verscheen eerder in da Unesco Koeriersno. 13/ 1973. Wij vonden het interessant genoeg om het in zijn geheel over te nemen. Overname geschiedt met toestemming van de Unesco Koerier. RED.

Huidskleur, heersoort noch enig ander raskenmerk ken mogelijkerwijze de oorzaak zijn dat mensen van verschillend ras op ongelijke trappen ven maatschappelijke of economischa ontwikkeling of op ongelijk beschavingspeil staan.

volkeren en stammen, die een weerspiegeling geven van de verschillende trappen van ontwikkeling van de verschillende delen der mensheid. Sommige groepen bleven langer stilstaan op de trede van het betrekkelijk kleine stamverband, terwijl andere verder voorwaarts gingen en tot de grote landen van tegenwoordig uitgroeiden.

Landen kwamen tot stand doordat streken met verwante stammen en volkeren zich tot één gemeenschappelijk nationaal gebied verenigden. Dit hield ook in dat er een economische gemeenschap ontstond, vooral berustende op het bestaan van één enkele gemeenschappelijke markt, een nationale taal en ook een bepaalde gemeenschappelijke geesteshouding, zich uitende in eigen cultuurvormen.

Al deze bestanddelen die samen een natie vormen hebben zich in de loop der geschiedenis, zij het ook niet gelijktijdig, ontwikkeld. Zij begonnen zich pas samen te vloeien in een zeer scherp omlijnd tijdvak, namelijk tussen het einde van het leenstelsel en het begin van het kapitalisme. Zowel historisch gezien als vanuit hun maatschappelijke inhoud is het ontstaan van stammen, volkeren en landen een geheel ander proces dan het ontstaan van rassen.

Sommige geleerden zijn van mening dat zijn cultuur het hoofdkenmerk van een ras is. Dit berust op de opvatting dat ontwikkeling, samenhang en voortbestaan van zijn cultuur geworteld zouden zijn in de erfelijke eigenschappen van een ras. Een dergelijke opvatting is echter volkomen onjuist.

Zeker, voor de ontwikkeling van een volk en voor zijn gevoel van eigenwaarde is het van groot belang dat het een eigen cultuur kan erven en de eigen beschavingskenmerken en culturele overleveringen bewaart. Maar dit doorgeven van cultuurwaarden volgt geheel andere wegen dan die van de erfelijkheid.

In het planten- en dierenrijk vindt het vergaren van kennis en het overbrengen daarvan van het ene geslacht op het andere in hoofdzaak plaats langs de wegen van de erfelijkheid waarop de aangeboren instincten berusten. Bij de hogere diersoorten worden de verworven gewoonten bovendien door de ouders aan hun jongen doorgegeven. In de menselijke samenleving is het van overweldigend belang dat elk geslacht erfgenaam is van de produktiemiddelen die de voorafgaande geslachten hebben opgebouwd. Dit geldt ook voor de gemeenschapservaring zoals die gestalte aanneemt in taal, gedachte, beschaving en overlevering.

Terwijl het doorgeven van kenmerken langs biologische weg beperkt blijft tot de voorraad gegevens die in de erfelijkheidscode ligt vervat, zijn er geen grenzen aan het overerven van gemeenschapservaring. Cultuur, in de wijdste zin des woords, is de belichaming van deze ervaring en de bundeling van stoffelijke en geestelijke waarden die in de loop van de geschiedenis der mensheid tot stand zijn gebracht.

Aangezien cultuur en de wijze waarop zij wordt doorgegeven niets te maken heeft met de werking van de erfelijkheid, is het duidelijk dat zij ook geen van beiden enig natuurlijk verband vertonen met het ras, daar de echte raskenmerken langs de weg der erfelijkheid worden overgebracht. Een beschaving, met zijn geheel eigen kenmerken, heeft niets te maken met ras maar met verschillende soorten volksgemeenschappen zoals stammen, volkeren en naties.

Rassen kunnen omschreven worden (Mongoloïde, Negroïde, Kaukasisch.), maar er bestaat geen gemeenschappelijke beschaving van alle volkeren die tot hetzelfde ras worden gerekend. Zo hebben de negers in de Verenigde Staten b.v. wel een bepaalde hoeveelheid cultuurtradities en -kenmerken van de Afrikaanse negers geërfd, maar hun cultuur is in veel sterkere mate verbonden met de omstandigheden waaronder zij nu leven. Europese volkeren die kunnen worden aangeduid als behorende tot het Kaukasische ras bezitten uiteenlopende nationale beschavingen. De cultuurgemeenschap die tussen West-Europese volken bestaat stamt af van hun maatschappelijke verbondenheid en niet van een blanke rasgemeenschap.

De ontwikkeling van een beschaving wordt soms in verband gebracht met deze of gene geestelijke eigenschap, b.v. met intelligentie die, volgens de voorstanders van rassenonderscheid, van het ras afhankelijk zou zijn. Sommige schrijvers over dit onderwerp erkennen weliswaar voor de vorm dat alle rassen gelijk zijn, maar trachten bepaalde trekken in de geestesgesteldheid van een volk of zelfs bepaalde geestesziekten met het ras in verband te brengen. Als gevolg daarvan schrijven zij, bedoeld of onbedoeld, aan bepaalde volken een geestelijke minderwaardigheid toe en onderschrijven daardoor in feite de gevolgtrekkingen van rassenhaters. Herhaalde pogingen om proefondervindelijk verbanden aan te tonen tussen ras en intelligentie hebben geen overtuigend bewijs opgeleverd. De wijze van proefneming zelf heeft twijfels opgeroepen. Het is onmogelijk uitslagen van proeven te vergelijken als men er niet een aantal gegevens in betrekt die met ras niets te maken hebben, zoals de maatschappelijke achtergrond der proefpersonen, hun inkomen, scholing, ervaring, hun beheersing van de taal waarin de proeven worden afgenomen, hun culturele gebruiken en gewoonten enz.

Een vergelijking tussen de uitslagen van proefpersonen die in min of meer vergelijk-

bare omstandigheden verkeren weerlegt de mythe van de aangeboren meerderwaardigheid of minderwaardigheid van het ene of het andere ras, zoals Otto Klineberg dat in de Unesco Koerier van november 1971 reeds heeft uiteengezet in zijn artikel *Ras en Intelligentieqoutiënt.* De beslissende weerlegging van theorieën over rassenongelijkheid wordt echter niet gevonden in psychologische proeven maar in de historische ervaringen van volkeren die zich bevrijd hebben van de onderdrukking van hun ras of land. De versnelde culturele ontwikkeling van deze volkeren, hun vermogen om verder voortgeschreden volkeren in te halen, de snelle groei van het peil van onderwijs en van het aantal specialisten, dat alles verschaft een overtuigende weerlegging van de reactionaire veronderstellingen der rassenhaters.

In de strijd voor hun bevrijding verdedigden de onderdrukte rassen en volkeren van de derde wereld hun rechten en hun waardigheid. Hun nationaal ontwaken uit zich niet zelden in nationalistische opvattingen die in stelling worden gebracht tegen het nationalisme van de overheersende rassen of landen. Een dergelijke nationalisme is van betekenis voor de vooruitgang omdat het bijdraagt tot de eenheid der verschillende democratische krachten die aan de strijd voor de bevrijding van het land kunnen deelnemen.

Onder de strijders tegen de onderdrukking van hun ras of land zijn er die het rassenonderscheid van de onderdrukkers beantwoorden met een rassenonderscheid van de onderdrukten. Maar de vooraanstaande negerleider Martin Luther King legde er al de nadruk op dat gelijkheid niet bereikt wordt langs de weg van rassenscheiding maar door middel van een rassenintegratie, waarbij de mensen niet meer naar hun huidskleur kunnen worden beoordeeld.

Een afdoende oplossing voor de vraagstukken van rassen en volken kan bereikt worden, niet door volken tegenover elkaar te stellen of ze te verdelen, maar door hun vooruitstrevende krachten te verenigen. Deze opvatting werd o.a. naar voren gebracht door Shery Taki, een afgevaardigde van Tanzanië bij de internationale wetenschappelijke conferentie over rassenonderscheid die in december 1971 te Moskou werd gehouden. Taki verwierp de gedachte dat een 'blank' overwicht beantwoord moest worden door een 'zwart' overwicht. Hij vergeleek de toestand van het zwarte volksdeel op Cuba, waar het in de minderheid is, met die op Haïti, waar het de meerderheid vormt en legde er de nadruk op dat het voor de gekleurde volkeren verkeerd was te streven naar het vestigen van afgescheiden staten met een uitsluitend gekleurde regering, tenzij de bestaande verhoudingen in een bestaand land dat zouden rechtvaardigen. 'Uiteraard', zei hij, 'zien wij het geweldig grote verschil tussen het geweld van de onderdrukkers en het geweld van degenen die zichzelf verdedigen. Op deze wijze kan het vraagstuk echter niet worden opgelost. Men moet de maatschappijopbouw vernietigen die tot rassewaan heeft geleid'.

SAMENWERKING VAKCENTRALES ARUBA-CURACAO

Zaterdag 1 december en zondag 2 december j.l. bezocht een delegatie van de CGTC, bestaande uit de heren F. Provence, voorzitter, R. Doran, penningmeester en F. Brons, commissaris, Aruba, voor besprekingen met de FESINA. Gedurende deze besprekingen kwamen de volgende punten aan de orde:

a) verbetering van de communicatie tussen beide vakcentrales;
b) stijging van de kosten van levensonderhoud en inkoopcentrale;
c) vertegenwoordiging van de werknemers in de SER;
d) COTAN.

Betreurd werd, dat de communicatie in het verleden gebreken vertoonde. De diverse moeilijkheden werden uitgepraat, zodat het mogelijk werd om met hernieuwd vertrouwen samen te werken in het belang van alle aangesloten werknemers van beide vakcentrales.

Als gevolg van de enorme stijging van de kosten van het levensonderhoud in de laatste maanden en de gevolgen hiervan voor de laagstbetaalden besloten de CGTC en de Fesina het vinden van oplossingen voor deze problematiek (o.a. de realisering van de inkoopcentrale) als belangrijkste actiepunt in hun programma voor de komende maanden op te nemen.

De CGTC en de Fesina besloten op 26 januari op Curaçao bijeen te komen om de hervatte samenwerking verder gestalte te geven.

namens de CGTC,
F. PROVENCE
Namens de Fesina,
C. RICHARDSON

A:
Las Hermanas de la Caridad,
Barrio Larreynaga,
MANAGUA,
Nicaragua.

Muy respetables Hermanas de la Caridad,

Acompañando esta carta un cheque con un balor de $2750,— (dólares americanos) de acuerdo con loque hemos convenido anteriormente.
Esperamos que la transportación de aquí a Managua sea perfecta y que Ustedes la reciban muy pronto.
Por favor tenga la bondad de notificarnos, cuando llega esta carta con el contenido, ya que podemos tomar pasos necesarios en caso que suceda algo con el cheque.
Esperamos de oír algo de Ustedes muy pronto y esperamos que Ustedes puedan continuar su trabajo debidamente en favor de la educación de Managua.

Atentamente,
Vakbond van Leerkrachten Aruba (VLA)
(Sindicato de maestros de Aruba)

C. W. A. BETRAM, secretario

getallen hebben soms een betekenis

door
p. e. croes

De hieronder volgende getallen worden u ter informatie en ter correctie (taak voor de contactpersoon) gegeven. Het is meestal de gewoonte eerst de getallen te geven, en daarna deze van commentaar te voorzien. Wij draaien de zaak nu eens een keer om, omdat wij vrezen, dat u na zó veel getallen gezien te hebben, niet meer de energie kunt of wilt opbrengen om dit geschrijf door te nemen.
Deze gegevens hebben wij gehaald van de grote lijsten die een tijdje terug op de scholen hebben gecirculeerd. Het heeft heel wat voeten in de aarde gehad om alle formulieren binnen te krijgen, waardoor het werk erg stagneerde. De eerste 20 lijsten kwamen vlot binnen, maar toen begon het lange trekken om de overige 60 te krijgen; een kwaal waar wij tegenwoordig telkens hinder van ondervinden wanneer formulieren teruggestuurd moeten worden.
Momenteel is het gelukkig met déze lijsten zo ver, dat wij u enkele informaties kunnen geven. De contactpersonen en de leden die hun medewerking hebben verleend, van harte bedankt. Wij zullen in de toekomst misschien weer een beroep op u doen ons bepaalde inlichtingen te verschaffen. Dit doen wij nooit uit nieuwsgierigheid — dié inlichtingen krijgen wij ergens anders wel — maar omdat wij bepaalde informatie nodig hebben bij onze werkzaamheden en bij de opbouw van onze organisatie.
Uit de getallen hieronder blijkt, dat er van de 776 leerkrachten werkzaam in het onderwijs er 658 lid zijn van de VLA, wat overeenkomt met 84.8%. Vergeleken met de organisatiegraad van de andere vakbonden op de Antillen, een zeer hoog percentage georganiseerden. Wij blijven ons echter wel afvragen wat de reden van deze 15.2% of deze 118 collega's kan zijn om zich afzijdig te houden van de VLA.
Wij hebben allerlei redenen gehoord, hier volgen er enkele:

a) financiële kwestie
b) de VLA doet niets voor mij
c) wat doet de VLA eigenlijk?
d) het beleid van de VLA slaat nergens op
e) het is een makamba-aangelegenheid.

Het is niet onze bedoeling hier al deze redenen stuk voor stuk te gaan aanvallen; eenieder kan het trouwens voor zich doen. Wél kunnen wij heel in het algemeen stellen, dat geen enkele van de hierboven geneomde redenen (of welke andere reden ook) acceptabel is voor het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur vindt namelijk, dat iedereen die bij het onderwijs werkzaam is, per definitie bij de vakbond hoort, die als eerste taak heeft zíjn belangen zo goed mogelijk te behartigen, en die daarnaast nog zíjn werkkring zo aangenaam mogelijk probeert te maken (betere onderwijsomstandigheden).
Uiteraard heeft eenieder de vrijheid wel of geen lid te zijn van de VLA, echter de nietleden mogen dan niet uit het oog verliezen, dat zij aan het parasiteren zijn, en dat dankzij de saamhorigheid van andere collega's ook voor hen wat bereikt wordt.

De organisatieraad per sectie is als volgt:

1. B.B.O.	97.3%	(36 van de 37)
2. V.O.	90.3%	(59 van de 65)
3. M.A.V.O.	89.8%	(123 van de 138)
4. VWO/HAVO/HVO	86%	(49 van de 57)
5. N.O.	85.2%	(115 van de 135)
6. B.O.	80.2%	(276 van de 344)

Van een woordvoerder van de B.O.-sectie hebben wij te horen gekregen, dat dit lage percentage te wijten is aan het feit, dat er hoofdzakelijk dames bij dit onderwijstype werkzaam zijn; en dat daarvan de groep gehuwde dames erg groot is. Gezien de inspanningen die het hoofdbestuur zich de laatste tijd getroost heeft in verband met de rechtspositie van de gehuwde vrouwelijke leerkracht (en de aandacht die deze materie in de komende tijd nog zal krijgen), is de hoop dat dit percentage als een komeet omhooggeschoten is per 1 januari j.l., gerechtvaardigd.
Van de 81 scholen op Aruba zijn er 35 met een organisatiegraad van 100% (slechts 43.2% dus); 18 scholen behorende tot de V.O.-sectie (81.8% van de V.O.-scholen), 3 tot de B.B.O.-sectie (75% van de B.B.O.-scholen), 1 tot de V.W.O./H.A.V.O./H.B.O.-sectie (50% van de scholen), 4 tot de M.A.V.O.-sectie (40% van de M.A.V.O.-scholen), en 9 tot de B.B.O.-sectie (25% van de B.B.O.-scholen).
Tot slot een informatie die niet uit deze lijsten te halen is: van de 81 schoolleiders (of hun waarnemers) zijn er niet minder dan 76 georganiseerd, wat op 93.8% neer komt. Aan het goede voorbeeld van de schoolleiders heeft het dus niet gelegen, dat het ledenpercentage op 84.8% staat (hopelijk stond bij het verschijnen van dit stuk).
Mochten de hier vermelde getallen niet kloppen, dan gaarne *onmiddellijk* contact opnemen met het VLA-kantoor (Wilhelminastraat 40, eerste verdieping, tel. 4219).

naam school	*aantal leerkr.*	*aantal leden*
1. SECTIE V.O.		
Pr. Beatrixkleuterschool	3	3
Pr. Irenekleuterschool	1	1
Pr. Margrietkleuterschool	2	2
Pieter Boerkleuterschool	3	1
Pr. Wilhelminakleuterschool	1	1
Mon Plaisirkleuterschool	3	3
Gr. v. Zinsendorffkleutersch.	2	2
Anglokleuterschool	3	3
Agneskleuterschool	4	4
Arubanitakleuterschool	3	3
Aurorakleuterschool	2	2
Cayenakleuterschool	4	4
Franciscakleuterschool	2	1
Imeldakleuterschool	7	5
Jacinthakleuterschool	3	3
Kukwisakleuterschool	2	1
Luciakleuterschool	3	3
Rayo di Solokleuterschool	6	6
Santa Cruzkleuterschool	5	5
Tarcisiuskleuterschool	2	2
Te Aworokleuterschool	2	2
J. N. Andrewskleuterschool	2	2
	65	59

naam school	*aantal leerkr.*	*aantal leden*
2. SECTIE B.O.		
Pr. Beatrixschool	13	10
Pr. Ireneschool	7	6
Pr. Margrietschool	6	6
Pieter Boerschool	15	14
Pr. Wilhelminaschool	6	6
Mon Plaisirschool	13	13
Gr. v. Zinsendorffschool	8	7
Aloysiusschool	14	9
Benildeschool	8	7
Bon Binischool	6	5
Cacique Mucuarimaschool	7	5
Christus Koningschool	7	5
Colegio Ora Ubao	9	9
Dominicuscollege	18	15
Don Boscoschool	11	9
Fatimacollege	6	5
Filomenacollege o.b.	14	11
Franciscuscollege	6	5
H. Hartschool	8	6
Kukwisaschool	7	3
Mariaschool	15	13
Maria Gorettischool	9	9
Maria Reginaschool	10	5
Martinusschool	9	9
Paulusschool	11	10
Pio X school	6	6
Rosacollege	13	11
Rosariocollege	14	9
Sint Annaschool	13	8
Sint Antoniusschool	9	3
Sint Janschool	7	5
Sint Jozefschool	14	14
Sint Michaelschool	4	4
Tarcisiuscollege	6	3
Theresiaschool	10	8
J. N. Andrewsschool	5	3
	344	276
3. SECTIE B.B.O.		
Bernhardschool	10	9
Caiquetioschool	8	8
Emmaschool	9	9
Kibrahachaschool	10	10
	37	36
4. SECTIE M.A.V.O.		
Abraham de Veerschool	15	15
Pr. Christinaschool	10	7
Julianaschool	15	14
J. Wesleycollege	6	6
Mon Plaisircollege	10	9
Filomenacollege-MAVO	12	12
La Sallecollege	16	13
Mariacollege	22	21
St. Ant.coll. MAVO/ETAO	20	14
Sint Augustinuscollege	12	12
	138	123
5. SECTIE N.O.		
E.T.O. Tarabana	11	10
M. L. Kingschool	35	28
J. F. Kennedyschool	46	40
Immaculatahuishoudschool	7	6
Mater Deihuishoudschool	18	17
Paso Sigurhuishoudschool	8	7
Providentiahuishoudschool	10	7
	135	115
6. SECTIE V.W.O.|H.A.V.O.		
A.P.A.	5	5
Colegio Arubano	52	44
	57	49
TOTAAL	776	658

ingezonden stukken

ingezonden stukken
ingezonden stukken
ingezonden stukken

In het decembernummer van Vorm deelde de heer Van Galen mee, dat de terugkomst in Nederland hem nogal tegengevallen was. Wij ontvingen daarop de volgende reactie:

Mal'Arie,
Dat had je als evenwichtig, normaal volwassene niet moeten doen, dat snikbriefje aan Jutten. Tuurlijk krijgt iedere repatriant op een sombere najaarsdag z'n inzinking, maar da's toch geen reden tot openbaar rouwbeklag en nog minder reden om Nederlanders in ongunstige zin met Arubanen te vergelijken.
Naar de hel met verantwoordelijkheidsgevoel en vakbekwaamheid etc.? Als je je hier beter thuisvoelde was je hier gebleven, maar een jaar geleden praatte je geloof ik anders.
Die spontaniteit van de inlanders hier lap ik overigens ook mooi aan m'n laars en jij weet ook beter.
Zon, zang en gemeenschapsgevoel? Tuttuttut — maak van je herinneringen geen paradijs, maar schrijf over een half jaartje nog es naar Vorm en beledig daarin mijn land en volk niet.

H.J. Mulder

NOOT:
Gezegd moet worden dat Van Galen ons niet schreef met de bedoeling zijn woorden te publiceren, alhoewel hij het ook niet verbood.

Wij drukten een deel van zijn brief af omdat wij dachten dat de lezers van Vorm wel eens zouden willen weten hoe iemand, die jaren lang op Aruba heeft gewoond en gewerkt, het nu weer in Nederland maakt. Als Van Galen zijn woorden voor publikatie bestemd had, had hij er waarschijnlijk een nadere verklaring bij gegeven en misschien gezegd dat dat prachtige verantwoordelijkheidsgevoel en die vakbekwaamheid in Nederland voor een groot deel leiden naar maagzweren en hartkwalen, etc.
Dat Van Galen openhartig voor zijn teleurstelling is uitgekomen, achten wij eerder te waarderen dan af te keuren.
Dat Mulder Volk en Vaderland beledigd acht, wanneer Van Galen zich niet positief over de Nederlandse samenleving uitlaat, bewijst wel dat deze inboorling van de binnenlanden van Groningen een zeer beperkte opvatting heeft van het begrip: vrije meningsuiting.
Laat ons tenslotte "Wien Neerlands Bloed" aanheffen.
Je maintiendrai.

J.J.

Albertus G., zijnde aardworm uit het land der bossen,
behaalde aldaar middelbaar door heel hard te vossen.
Kreeg van Bosraad toen de kans,
om in Waterland door studie meer mans
te worden en zo de wormpjes van stoornissen te verlossen.

In waterland kwam, na jaren van problemen bestuderen,
het eind in zicht, maar Albertus G. besloot te proberen
om praktijk in Rotsenland, eerst op te doen.
En hij vertrok vol goedbedoeld fatsoen
om daar ultra-moeilijke zaken te gaan doceren.

Naast het muggen schieten om zich te verpozen,
leerde hij locale clubjes hoe kennis te lozen.
Let wel als hij vond de tijd
om te zijn wel eens op tijd.
Per slot heeft een knappe worm het bepalingsrecht van verpozen.

Naast het opleiden van hen die gingen zelfstuderen,
dacht Albertus G. waarom de examens niet te weren,
En dus met doodstille trom
weer op weg naar de grauwe waterkom
om daar aldus te pogen te pré-promoveren.

Van de velen, die in de droogte op de rotsen achterbleven,
zijn er velen die hieromtrent hun afkeuring geven.
Men wenst geen herhaling van het feit.
Maar ondanks al dit verwijt,
zegt men dat spoedig Albertus G. hier weer rond zal gaan zwerven.

Men schijnt zulke zieltjes hier niet te kunnen weren,
maar ondanks alles terug te laten keren.
Diertjes bezint eer je weer begint,
denkt niet dat je geen ander vindt.
Voor je weet is Albertus G. weg om echt te promoveren.

J. G. Heyer

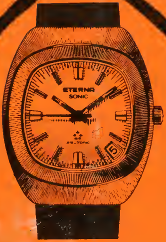
Rectificatie

1. In het onderschrift bij de foto van het hoofdbestuur in het decembernummer stond een fout. Uiterst rechts zat niet mej. B. Rasmijn, maar mej. M. Pieters.

2. J. Kleinenberg is geen r.p.c.-lid, maar lid van het g.o.

primeur voor de antillen

Juwelier **KAN**

brengt als eerste op de Nederlandse Antillen het nieuwste elektronische horloge

ETERNA SONIC

Voor mensen die met secondes werken is dit het enige werkelijk nauwkeurige horloge.

Nauwkeurig tot op ongeveer 30 seconden per maand. Een batterij draagt zorg voor de energie van het uurwerk, toereikend voor een jaar.

Voor de grootste precisie naar **KAN**
Vraagt vrijblijvend naar de

ETERNA SONIC